

sotmeses al caprici del més fort, –i que l'acte literari no podrà fer obrir mai–, hi ha la dona que no callarà fins a aconseguir que els drets humans siguin respectats arreu, disposada a pagar, per això, el preu que la intransigència i la incultura voldran posar-hi.

La KENZA, en aquesta obra, presenta totes les cares d'aquesta Algèria que un dia decideix abandonar per anar a la recerca de les traces d'una mare, morta ja, que no ha conegut mai. En aquesta recerca, Montpellier li farà veure l'altra cara del seu poble, la cara de l'immigrant. Positiu i negatiu, com sempre. Fugir, fugir, serà el seu gest instintiu. Desarrelar-se, encara que sigui per breus instants, per veure si la *planta* esmorteïda sent la ferida menys profunda.

Aquesta obra de denúncia, rica en contrastos i en valors humans ens arriba traduïda per Àngels Santa. La seva trajectòria en l'àmbit de l'ensenyament de la llengua francesa és de tots coneguda. La lectura es fa agradable pel llenguatge directe i fluid, i per la seva fidelitat al text original. S'agraeixen, també, les notes aclaridores de certs mots o trets propis d'aquella cultura. Llàstima que uns ulls amatents no detectessin algunes petites errades tipogràfiques de darrera hora... Sense això, (per dir-ho amb mots que delaten la meva deformació professional) s'hauria fet mereixedora de la nota màxima. Serà a la propera edició, car, no hi ha dubte que té l'èxit assegurat.

La meua felicitació a les Edicions del Jonc per la fita que s'han fixat en aquesta col·lecció "veles e vents", i per haver estat els primers a publicar una obra de Malika Mokkedem en llengua catalana.

Lídia Anoll

Carme Riera, *Cap al cel obert*, Barcelona, Destino, 2000, 351 p.

Les vicissituds dels protagonistes d'aquesta novel·la transcorren en ple del segle XIX a cavall de dues illes: Cuba i Mallorca, que permeten a l'escriptora recrear dos sistemes de vida prou diferents i que, pels detalls descrits, ella sembla conèixer força bé.

L'autora atribueix les peripècies dels personatges a l'atzar: Gabriel i Miquel encarnen dos germans acostumats a una vida dissoluta i amb poques coses en comú amb els arcàngels dels quals porten el nom. Quan, un d'ells –ben a contracor– és obligat pel seu pare a prendre muller, seguint amb la tònica de les seves ocupacions rutinàries, ambdós s'ho juguen als daus... això sí, davant de notari puix que l'un no es fia de l'altre. Si altra cosa no, la juguesca hauria de tenir prou conseqüències per a tots!

Però qui, de veres, atreu l'atenció del lector és el contingent femení de l'obra. En destaquen la protagonista i la seva cosina, n'Àngela, potser perquè

ambdues figuren extrems oposats. La segona representa una dona forta en apariència, ambiciosa fins a cert punt però feble en el fons. Ella sembla agombolar els destins de la família Fortalesa, fent costat sobretot als seus germans en els assumptes de l'herència. Per aquest mateix motiu es brinda a escriure la correspondència amorosa del seu germà durant el festeig amb la cosina de Mallorca... En les cartes no sols hi aplica els seus coneixements d'estil epistolar sinó que, a la fi, hi aboca els seus propis sentiments, la seva set d'amor. Testimoni de la seva feblesa i ensems, de la seva rebequeria, el presenta la seva incomprensió cap al seu veí Parker, amb qui frega els límits de la seducció si no fos per l'orgull que la traeix pinten bastos. Amb aquesta personalitat no és doncs, estrany que l'autora li assigni tan sols dos anys escadussers de felicitat matrimonial i una trista mort provocada per la caiguda d'un cavall, animal que ben sovint apareix com a símbol de l'elevació social de l'individu.

A les antípodes hi figura Maria, la protagonista. A la primeria les característiques ressenyades ofereixen el retrat d'una persona mediocre: amb problemes de salut, poc atreta pel matrimoni, menystinguda pels seus germans degut a les dificultats econòmiques de la nissaga i –així sí–, a diferència dels seus parents cubans, sotmesa fins a la medulla a la voluntat paterna. Aquest estat de negació de l'heroïna es capgirarà ben aviat sota la ploma àgil i fresca de Carme Riera. El naufragi i la mort de la seva germana Isabel li oferiran una nova vida, poc esperada, ni tan sols mai imaginada o somniada. Honesta per natura, Maria de Fortesa s'entestarà a esvair el rau-rau que li provoca la confusió causada per l'accident. Ni tan sols arran del traspàs de na Isabel, vol ocupar el lloc que per dret li pertocaria. Quan tot sembla abocar-la a una existència miserable, es capgira el seu destí i Maria pot conèixer l'amor, la felicitat i la riquesa gràcies al seu matrimoni amb el senyor de Fortalesa. Fins i tot li és concedida una certa realització espiritual arran de la seva immersió entre els lletraferits de l'Havana, al *Liceo Artístico*.

A la vegada però, a Maria no li faltaran entrebancs tant en el si de la seva família com a nivell social, on es veu immersa en les intrigues polítiques que fan sotragar l'illa. La seva innocència, els privilegis de la seva posició i la condició de dona la convertiran en una víctima ideal per al Capità General, un militar massa seduït pel poder i que, quan sent trontollar la seva prepotència, pretèn amb aquest càstig ofegar les vel·leïtats secessionistes. Amb tot i això, l'instint i la sensibilitat de Maria li permeten escatir la veritable raó dels seus fracassos a L'Havana. I per segona vegada, la mort li porta el renaixement... El globus que presuntament se l'emporta cap al cel obert la lliura a una vida pròspera econòmica i moralment, lluny d'aquelles dues illes que tan l'havien fet patir. Així ho prova el romanç que canta a Mallorca un cec i que, com a tot personatge èpic, no podia faltar-li a Maria.

M. Carme Figuerola